

העזרה מהסוגיא

זבחים עא. – עו:

פרשת מקץ ה'תשפ"ו

דף צא

א. דיני קדשים ביין ושמן:

- יין שבא עם קרבן - מנסכים את היין לספלים^א.
- יין בנדבה:
 - לרבי יהודה - מתנדבים שלשה לוגין יין ומנסכים את היין לספלים.
 - לרבי שמעון - מתנדבים שלשה לוגין יין ומזלפים את היין על האש^ב.
- מותר השמן מלוג שמן של מצורע - נאכל לכהנים.
- מותר ריקים:
 - ריקי ישראל - נאכל לכהנים.
 - ריקי כהנים - מקטירים את השמן על המערכה^ג.
- מותר מנחת כהן משיח - מקטירים את השמן על המערכה^ד.

» הערות »

א רש"י מבאר שדורשים מהפסוק 'הסך נסך שכר' שייך שבא עם קרבן מנסכים אותו בצורה שדומה לשביעה ושיכרות, ולומדים מכך שמנסכים את היין לספלים ופוקקים את השיטין כדי שהיין יהיה נראה על המזבח.

ב רש"י מבאר שדורשים מהפסוק 'כל האורח יעשה ככה את אלה להקריב אשה ריח ניחח לה' שאפשר להתנדב יין, וכיון שפסוק זה נאמר בפרשת נסכים לומדים שהמתנדב יין צריך להתנדב לפחות שלשה לוגין כשיעור הקטן של יין לנסכי כבש שהוא שלשה לוגין, והגמ' מבארת שנחלקו התנאים בביאור סיום הפסוק 'אשה ריח ניחח לה', לרב יהודה שסובר ש'דבר שאין מתכוון' אסור אי אפשר לדרוש את הפסוק כפשוטו שמזלפים את היין על האש כיון שיש בכך איסור של 'לא יכבה' אלא מנסכים את היין לספלים, אמנם רבי שמעון שסובר ש'דבר שאין מתכוון' מותר יכול לדרוש את הפסוק כפשוטו שמזלפים את היין על האש של המערכה ואין בכך איסור של 'לא יכבה' כיון שהוא 'דבר שאין מתכוון', ורש"י מוסיף שמזלפים בצורה שאינה נחשבת 'פסיק רישיה' משום שרבי שמעון מודה ש'פסיק רישיה' אסור.

תוס' מביאים שנחלקו התנאים בדעת רבי עקיבא האם סובר כדעת רבי יהודה בדין 'דבר שאין מתכוון' או דלמא סובר כדעת רבי שמעון בדין 'דבר שאין מתכוון' ויש בכך נפק"מ גם לענין נידון יין שבא בנדבה האם מנסכים את היין לספלים או דלמא מזלפים את היין על האש של המערכה.

ג רש"י מבאר שריקקים נמשחים בצורת האות 'כי' ביוונית, ולכן נשאר שמן, ובמנחת ישראל השמן נאכל לכהנים ובמנחת כהנים שכולה כליל מקטירים את השמן על המערכה.

ד רש"י מבאר שמנחת כהן משיח מביאים עמה שלשה לוגין שמן וכיון שאופים את המנחה תחילה ולאחר מכן מטגנים, חלק מהשמן של הטיגון לא נספג ונשאר מותר של שמן, ושמן זה מקטירים על המזבח.

לקבלת העלון או שליחת הערות: B0527147396@gmail.com

• שמן בנדבה:

- לרבי שמעון - לא מתנדבים.
- לת"ק בברייתא - מתנדבים לוג שמן וקומצים מהשמן ומקטירים את הקומץ על המזבח ושאר השמן נאכל לכהנים.
- לרבי - מתנדבים שלשה לוגים שמן, ומקטירים את כל השמן על המערכה.

ב. דיני שריפת קדשים פסולים:

- כל הקדשים - נשרפים בבית הדשן.
- דם ושמן ונסכים - עושים להם מערכה בפני עצמם ושורפים אותם.

פרק אחד עשר

דף צב - צג

ג. דיני כיבוס בגד שהתז עליו דם של קרבן:

- דם של חטאת בהמה (חיצונה או פנימית):
 - חטאת כשרה:
 - לפני שהדם התקבל בכלי (כגון דם שהתז מצואר הבהמה על הבגד) - אינו טעון כיבוס.
 - לאחר שהדם התקבל בכלי לפני שהזו את הדם על המזבח - טעון כיבוס.
 - לאחר שהזו מדם החטאת על המזבח (כגון דם שהתז מהקרן של המזבח על הבגד, או שהתז משיירי הדם על הבגד) - אינו טעון כיבוס.
 - חטאת פסולה:
 - באופן שהייתה לה שעת הכושר - לרבי עקיבא הדין כמו בחטאת כשרה, לרבי שמעון לא טעון כיבוס.
 - באופן שלא הייתה לה שעת הכושר - לא טעון כיבוס.

הערות

ה הגמ' מבארת שלומדים מהפסוק 'ונפש כי תקריב קרבן מנחה' שאפשר להתנדב שמן, ות"ק סובר 'דון מינה ומינה' כמו שבמנחה מביאים לוג שמן וקומצים מהשמן ומקטירים את הקומץ ושאר השמן נאכל, כך המתנדב שמן מביא לוג שמן וקומצים מהשמן ומקטירים את הקומץ ושאר השמן נאכל, אמנם רבי סובר 'דון מינה ואוקי' באתרה' ולכן לומדים את דין המתנדב שמן מדין המתנדב יין שצריך להביא שלשה לוגין יין ומנסכים את כל היין לספלים, כך המתנדב שמן מביאים שלשה לוגין שמן ומקטירים את כל השמן על המערכה (ובשמן אין אפשרות לנסך לספלים כיון שאין ספל לניסוך שמן).

ו רש"י מבאר שדבר לח אי אפשר לשרוף אותו בבית הדשן יחד עם כל הקדשים הפסולים משום שלא יהיה ניכר השריפה, ולכן עושים להם מערכה בפני עצמם.

ז הגמ' מבארת שהמקור שדם חטאת שניתז הבגד צריך לכבס את הבגד דכתיב 'ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליה תכבס במקום קדש', והגמ' מוסיפה שדורשים מהלשון 'זה' שהחייב כיבוס נאמר רק בדם שהתקבל בכלי וראוי להזיה ולא בדם לפני שהתקבל בכלי, וכן דורשים שהחייב כיבוס נאמר רק בדם שעדיין לא הזו ממנו על המזבח, ולא בדם שהזו ממנו על המזבח.

המשנה מוסיפה שבאופן שהדם נשפך מצואר הבהמה לרצפה והכהן אספו לתוך כלי שרת ולאחר מכן הדם התז על בגד הבגד אינו טעון כיבוס כיון שהדם אינו ראוי להזיה.

הגמ' מבארת שבדם חטאת הפנימית הכהן צריך לקבל בכלי שיעור הזאה, ובאופן שהכהן קיבל בכלי אחד פחות מכדי הזאה, וחזר וקיבל בכלי אחר פחות מכדי הזאה, אפילו באופן שלאחר מכן הערה את כל הדם לכלי שרת אחד שיש בו שיעור הזאה מ"מ הדם פסול להזאה, דכתיב 'וטבל הכהן את אצבעו בדם' כלומר בדם שקיבל בכלי ומבואר שצריך לקבל בכלי דם שיש בו שיעור הזאה, והגמ' מוסיפה שבאופן שקיבל פחות מכדי הזאה בכלי ולאחר מכן הדם התז על בגד הבגד אינו טעון כיבוס כיון שאינו ראוי להזאה.

הגמ' מוסיפה שבדם חטאת הפנימית כתוב 'וטבל' ודורשים שבין הזאה להזאה הכהן צריך לטבול אצבעו בדם, ולא מועיל שהכהן יקנח את הדם שנמצא בשולי הכלי ויזה ממנו. וכן לענין חטאת הפנימית כתוב 'וזהו מן הדם' ודורשים שהדם שנשאר באצבעו מהזאה אחת פסול להזאה אחרת, ולכן לאחר ההזאה הכהן מקנח את שארית הדם שנשארה באצבעו על דופני הכלי. והגמ' מוסיפה שבאופן שהדם שנשאר באצבעו התז על בגד הבגד אינו טעון כיבוס כיון שפסול להזאה.

ח הגמ' מבארת שרבי שמעון סובר שדורשים מהפסוק 'כל זכר בכהנים יאכל אתה' למעט חטאת פסולה, וכן דורשים 'ואשר יזה מדמה' למעט חטאת פסולה ולכן ממועטים חטאת פסולה בין באופן שהייתה לה שעת הכושר ובין באופן שלא הייתה לה שעת הכושר, אמנם רבי עקיבא סובר שדורשים את הפסוק 'כל זכר בכהנים יאכל אתה' למעט תרומה לענין מריקה ושטיפה (וכדעת רבי יהודה רבי יונואב הלן הערה לב) ודורשים מהפסוק 'ואשר יזה מדמה' שחטאת פסולה שלא הייתה לה שעת הכושר לא טעונה כיבוס, אבל חטאת פסולה שהייתה לה שעת הכושר טעונה כיבוס.

הגמ' מסתפקת לדעת רבי שמעון באופן שדם חטאת ניתז על הבגד ולאחר מכן חזר וניתז על בגד שני, שיש צד שבאופן זה גם הבגד השני טעון כיבוס כיון שהדם לא נפסל בכך שניתז על הבגד הראשון, ויש צד שבאופן זה הבגד השני אינו טעון כיבוס כיון שלומדים מכך שהתורה הצריכה לכבס את הבגד הראשון

- דם של חטאת העוף - לא טעון כיבוס^ט.
- דם של שאר הקרבנות - לא טעון כיבוס^י.

ד. דיני מי פרה אדומה:

- באופן שהזו מי פרה אדומה על אדם טמא (כגון נדה) - האדם נטהר^א.
- באופן שהזו מי פרה אדומים טמאים:
 - באופן שהמים נטמאו לפני ששמו בתוכם את האפר - האדם אינו נטהר.
 - באופן שהמים נטמאו לאחר ששמו בתוכם את האפר:
 - לרבי אליעזר - האדם נטהר.
 - לחכמים - האדם אינו נטהר^ב.
- באופן שהעביר כלי שבתוכו מי חטאת מעל תנור שיש בתוכו שרץ:
 - לרבי עקיבא - המים נפסלו^ג.
 - לחכמים - המים לא נפסלו.
- באופן שהזו מי חטאת וההזאה עברה מעל תנור שיש בתוכו שרץ - האדם נטהר^ד.
- באופן שהניח אפר בכלי שיש בו מים פחות מכדי הזאה - המים פסולים להזאה^ה.

הערות

שהדם שנבלע בבגד נפסל להזאה וממילא לאחר שהדם חזר וניתז על הבגד השני נחשב כדם פסול שהיה לו שעת הכושר שלא צריך לכבס את הבגד השני, אמנם לדעת רבי עקיבא פשוט שהבגד טעון כיבוס.

ט הגמ' מביאה שבר קפרא סובר שהדין של כיבוס נאמר בחטאת בהמה שהיא נשחטת דכתיב 'במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת' ולא בחטאת העוף שאינה נשחטת, ובחטאת חיצונה שנאכלת ולא בחטאת פנימית שאינה נאכלת דכתיב 'במקום קדש תאכל', ודורשים 'זאת תורת החטאת' לרבות חטאת פנימית, אמנם לא מרבים חטאת העוף דכתיב 'זאת תורת החטאת', והגמ' מוסיפה שמסתבר לרבות חטאת פנימית ולמעט חטאת העוף משום שיש הרבה דברים שחטאת פנימית דומה לחטאת חיצונה (ששניהם באים מבהמה וטעונים שחיטה, וטעונים צפון, וטעונים קבלה בכלי, וטעונים זריקה באצבע על קרנות המזבח או על חודה של קרן, ומקטירים את האימורים על האשמים), ויש קצת דברים שחטאת העוף דומה לחטאת חיצונה (ששניהם נעשים מחוץ להיכל, ונאכלים לכהנים).

הגמ' מביאה שרבי יוסף סובר כדעת בר קפרא אלא שרבי יוסף סובר שלא דורשים מהפסוק 'תשחט החטאת' למעט חטאת העוף אלא דורשים מהפסוק 'הכהן המחטא אתה יאכלנה' למעט חטאת העוף.

הגמ' מביאה שרביה סובר שדורשים מהפסוק 'ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליה תכבס במקום קדש' שהדין של כיבוס נאמר בחטאת פנימית שמוזים את דמה ולא בחטאת חיצונה שלא מוזים את דמם, ודורשים 'זאת תורת החטאת' לרבות חטאת חיצונה, אמנם לא מרבים חטאת העוף דכתיב 'זאת תורת החטאת', והגמ' מוסיפה שמסתבר לרבות חטאת חיצונה ולמעט חטאת העוף משום שיש הרבה דברים שחטאת חיצונה דומה לחטאת פנימית (ששניהם באים מבהמה וטעונים שחיטה, וטעונים צפון, וטעונים קבלה בכלי, וטעונים זריקה באצבע על קרנות המזבח או על חודה של קרן, ומקטירים את האימורים על האשמים), ויש קצת דברים שחטאת העוף דומה לחטאת פנימית (ששניהם נעשים על ידי הזאה).

י תוס' מבארים שכמו שממעטים מהמילה 'זאת' דם של חטאת העוף שהתז על בגד שהבגד אינו טעון כיבוס (וכפי שהתבאר בהערה הקודמת), כך ממעטים מהמילה 'זאת' שדם של שאר הקדשים (חוץ מחטאת) שהתז על בגד שהבגד אינו טעון כיבוס.

יא הגמ' מבארת שבאופן שהזו מי פרה אדומה על אדם טמא האדם נטהר למרות שהמים נטמאו בזמן שנגעו באדם, משום שהדין של הזאת מי פרה אדומה נאמר בסתמא בין באופן שהאדם טהור ובין באופן שהאדם טמא.

יב אב"י מבאר שהמקור של רבי אליעזר שבאופן שהזו מי פרה אדומים טמאים האדם נטהר, הוא מהדין שבאופן שהזו מי פרה אדומה על אדם טמא האדם נטהר, ורבי אליעזר סובר שאפשר לדמות אופן שהטומאה וההזאה היו בבת אחת, לאופן שהטומאה קדמה להזאה, אמנם חכמים סוברים שאי אפשר לדמות בין אופן שהטומאה וההזאה היו בבת אחת לאופן שהטומאה קדמה להזאה ולכן חכמים סוברים שבאופן שהזו מי פרה אדומים טמאים האדם אינו נטהר.

רבא מבאר שרבי אליעזר וחכמים סוברים שאי אפשר לדמות בין באופן שהטומאה והזאה היו בבת אחת לאופן שהטומאה קדמה להזאה, ורבי אליעזר סובר שהזאה צריכה שיעור ומצרפים שני הזאות יחד, וכיון שהדין של הזאת מי פרה אדומה נאמר בסתמא בין באופן שהזו על אדם טמא פחות משיעור אפשר לחזור ולהזות עליו פחות משיעור ועל ידי שני הזאות האדם נטהר, ולפי"ז רבי אליעזר מוכיח שכמו שבאופן שהזו מי פרה אדומה פחות משיעור על אדם טמא והמים נטמאו לפני שהאדם נטהר, המים מצטרפים להזאה השניה ומטהרים, כך באופן שהזו מי פרה אדומה טמאים המים מטהרים, וחכמים סוברים שהזאה אינה צריכה שיעור וממילא אי אפשר להוכיח.

יג הגמ' מבארת שרבי עקיבא סובר שחכמים גזרו שמא יניח את המים בתוך אויר התנור והמי חטאת יטמאו, ורש"י מבאר שגזירה זו היא 'מעלה' לענין מי פרה אדומה.

יד הגמ' מבארת שבאופן זה רבי עקיבא מודה שחכמים לא גזרו שמא האדם יניח את המי חטאת בתוך האויר של התנור שיש בו שרץ והמים יטמאו, כיון שלאחר שהאדם הזה את המים, המים אינם בידו להניחם בתוך אויר התנור.

טו הגמ' מבארת שדורשים מהפסוק 'וטבל במים' שצריך להזות במים שהוזכרו לפני כן שהתקדשו בכלי, ולומדים מכך שצריך לקדש מים בשיעור הזאה, ורש"י מוסיף שאפילו באופן שלאחר מכן עירה את המים משני הכלים לכלי אחד המים פסולים להזאה.

ה. דיני כיבוס בגד באופן שהדם טמא:

- באופן שהדם נטמא לפני שהתיז על הבגד:
 - לרבי עקיבא - הבגד טעון כיבוס כדין דם פסול שהיה לו 'שעת הכושר'.
 - לרבי שמעון - הבגד אינו טעון כיבוס כדין דם פסול שהיה לו 'שעת הכושר'.
- באופן שדם חטאת התיז על בגד טמא ונטמא בשעת הנגיעה בבגד:
 - לרבי עקיבא - הבגד טעון כיבוס.
 - לרבי שמעון:
 - לאביי:
 - לרבי אליעזר - הבגד לא טעון כיבוס.
 - לחכמים - הבגד טעון כיבוס.
 - לרבא - הבגד טעון כיבוס^{טז}.

ו. דיני חטאת שנכנס דמה להיכל:

- חטאת בהמה:
 - באופן שקיבל את הדם בכלי והכניסו להיכל - פסול.
 - באופן ששחט את הבהמה והכניס את הבהמה להיכל - כשר.
 - חטאת העוף:
 - באופן שמלק והכניס את העוף להיכל - ספק האם פסול.
 - באופן שמלק והעוף פירכס ונכנס להיכל - כשר^{יז}.
- ז. דיני חטאת העוף שנשפך הדם מצואר העוף לרצפה ואספו לכלי שרת - ספק האם הדם נפסל או דלמא הדם כשר ואפשר להזות ממנו על המזבח^{יח}.

דף צד

ח. דיני קבלת טומאה בעור:

- עור לפני הפשטה - אינו מקבל טומאה.
- עור לאחר הפשטה לפני העיבוד:
 - באופן שהאדם חשב להשתמש בעור כמות שהוא - מקבל טומאה.
 - באופן שהאדם חשב לא להשתמש בעור עד לאחר עיבוד - אינו מקבל טומאה.
- עור לאחר העיבוד:
 - לתוס' בתירוץ הראשון - מקבל טומאה.

הערות

טז הגמ' מבארת שבאופן שדם חטאת ניתז על בגד טמא לדעת רבי עקיבא פשוט שהבגד טעון כיבוס שהרי רבי עקיבא סובר שאפילו באופן שהדם נטמא לפני שהתיז על הבגד, הבגד טעון כיבוס, אמנם הגמ' דנה בדעת רבי שמעון באופן שדם חטאת ניתז על בגד טמא האם הבגד טעון כיבוס, והגמ' תולה נידון זה בנידון שהובא לעיל [הערה יב] שהזו מי פרה אדומה טמאים, שלדעת אביי אליבא דרבי אליעזר אפשר לדמות בין אופן שהטומאה וההזאה היו בבת אחת לאופן שהטומאה קדמה להזאה, ולפי"ז כמו שבאופן שהדם נטמא לפני הנגיעה בבגד הבגד אינו טעון כיבוס, כך באופן שהדם התיז על בגד טמא והטומאה והנגיעה בבגד היו בבת אחת הבגד אינו טעון כיבוס, ולאביי אליבא דחכמים ולרבא בין לרבי אליעזר ובין לחכמים אי אפשר לדמות בין אופן שהטומאה וההזאה היו בבת אחת לאופן שהטומאה קדמה להזאה, ולכן למרות שבאופן שהדם נטמא לפני שנגע בבגד הבגד אינו טעון כיבוס, באופן שהדם התיז על בגד טמא הבגד טעון כיבוס.

יז הגמ' מבארת שהמקור שחטאת בהמה שקיבל את הדם בכלי והכניסו להיכל פסול דכתיב 'וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף', ודורשים מהלשון 'מדמה' ולא בשרה שבאופן שלא קיבל את הדם בכלי אלא שחט את הבהמה והכניסה להיכל כשר.

הגמ' מבארת שבאופן שמלק והכניס את העוף להיכל יש צד שהדם נפסל משום שצואר העוף נחשב כמו כלי שרת שהרי חטאת אינה טעונה כלי שרת, ויש צד שהדם כשר משום שצואר העוף נחשב כמו צואר בהמה שבאופן ששחט את הבהמה והכניס את הבהמה להיכל כשר, והגמ' מוסיפה שבאופן שמלק את העוף והעוף פירכס ונכנס להיכל פשוט שהדם כשר דכתיב 'לכפר בקדש' ודורשים שהכניס את העוף בשביל לכפר ולא באופן שהדם נכנס מאליו להיכל.

יח הגמ' מבארת שחטאת העוף שנשפך הדם מצואר העוף לרצפה ואספו יש צד שהדם כשר משום שהתורה הקילה שצואר העוף נחשב ככלי שרת ואפשר להזות את הדם מצואר העוף וכן אפשר להזות את הדם מכלי שרת, וממילא באופן שהדם נשפך מצואר העוף לרצפה נחשב שהדם התקבל בכלי שרת ונשפך על הרצפה ואפשר לאוספו ולקבלו בכלי שרת ולהזותו על המזבח (וכדין חטאת בהמה שדמה התקבל בכלי שרת ונשפך על הרצפה שאפשר לאוספו), ויש צד שצואר העוף אינו נחשב ככלי שרת ולכן באופן שהדם נשפך מצואר העוף הדם נפסל.

○ לתוס' בתירוץ השני - אין הכרח ואפשר לומר שהדין כמו בעור לאחר הפשטה לפני העיבוד.

ט. דיני כיבוס בשבת:

- כיבוס ללא שפשוף (כגון שפיכת מים או השרייה במים):
 - בבגד - אסור משום ש'שרייתו זהו כיבוסו'^ט.
 - בעור - מותר.
- כיבוס על ידי שפשוף:
 - בבגד ובעור רך - אסור.
 - בעור קשה - לת"ק מותר, לאחרים אסור^י.

י. דיני כיבוס וגירוד בדם חטאת:

- האם צריך לכבס או לגרד:
 - דבר ששייך בו כיבוס (כגון בגד או שק או עור רך, וכן עור קשה לדעת אחרים) - טעון כיבוס.
 - דבר שלא שייך בו כיבוס (כגון כלי וכן עור קשה לדעת ת"ק) - טעון גירוד.
- באלו אופנים יש דין כיבוס:
 - באופן שהבגד מקבל טומאה - טעון כיבוס.
 - באופן שהבגד ראוי לקבל טומאה:
 - באופן שאינו מחוסר מעשה:
 - לרבי יהודה - טעון כיבוס.
 - לרבי אלעזר - אינו טעון כיבוס.
 - באופן שהוא מחוסר מעשה - אינו טעון כיבוס^כ.
 - דיני הכיבוס - צריך לכבס את מקום הדם ולא צריך לכבס את שאר הבגד^כ.
- דיני הזורק זרעים למים בשבת - באופן שזרק זרעי פשתן חייב ובאופן שזרק חטים ושעורים פטור^כ.

דף צה - צו

יב. דיני קבלת טומאה בחתיכת בגד קטנה:

- באופן שיש בחתיכה שלשה על שלשה טפחים - מקבלת טומאה כיון שחתיכה זו ראויה לשבת עליה.
- באופן שיש בחתיכה פחות משלשה על שלשה טפחים ויותר משלש על שלש אצבעות:
 - באופן שאפשר לעשות מהחתיכה טלאי לבגד:

הערות

ט תוס' מבארים שהדין של 'שרייתו זהו כיבוסו' נאמר רק באופן שעושה זאת בדרך ניקיון ולא באופן שעושה זאת בדרך לכלוך ולכן מותר לטבול עם בגדים כיון שהבגדים מתכלכלים על ידי כך, ולכן מותר לקנח את ידי במפה בשבת.

כ הגמ' מוסיפה שלמרות שלדעת אחרים אין כיבוס בעור קשה מ"מ באופן שיש צרעת בעור קשה צריך לכבס את העור כיון שהצרעת יוצאת מגוף העור והופכת את העור להיות רך שיש בו כיבוס לכו"ע.

כא הגמ' מבארת שלמרות שהדין כיבוס נאמר בבגד שעשוי מצמר או מפשתים מ"מ דורשים מהפסוק 'ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליה' לרבות דין כיבוס גם בשק ובעור שאינם בגד אמנם כלי לא טעון כיבוס כיון שלא שייך בו כיבוס, ורבי אלעזר סובר שמרבים רק דברים שדומים לבגד שמקבלים טומאה וכמו שמצינו שלשון בגד שנאמר בתורה לענין שרצים הכוונה לבגד שמקבל טומאה ורבי יהודה סובר שמרבים גם דברים שראויים לקבל טומאה שאינם 'מחוסרים מעשה'.

הגמ' מבארת שעור לפני הפשטה אינו מקבל טומאה והוא 'מחוסר מעשה' של הפשטה כדי לקבל טומאה ולכן אינו טעון כיבוס, ועור לאחר הפשטה באופן שהבעלים חשב להשתמש בעור כמות שהוא העור מקבל טומאה וטעון כיבוס, ובאופן שהבעלים חשב להשתמש בעור שימוש שמצריך מלאכה והבעלים יכול לשנות את דעתו ולחשוב להשתמש בעור כמות שהוא לרבי יהודה טעון כיבוס ולרבי אלעזר אינו טעון כיבוס.

הגמ' מוסיפה שיש אופן נוסף של דבר שאינו מקבל טומאה והוא ראוי לקבל טומאה כגון אדם שהכין בגד גדול והאדם תכנן להוסיף ולרקום עליו ציורים שהבגד עדיין אינו מקבל טומאה, אמנם הבגד ראוי לקבל טומאה כיון שהאדם יכול לשנות את דעתו שלא יוסיף לרקום עליו ציורים. וכן יש אופן נוסף של שטיח שהאדם תכנן להקציע אותו שאינו מקבל טומאה עד שיקציע אמנם הבגד ראוי לקבל טומאה כיון שהאדם יכול לשנות את דעתו שלא להקציע אותו.

כב הגמ' מבארת שדורשים מהפסוק 'ואשר יזה מדמה על הבגד אשר תזה עליה' שחייב הכיבוס נאמר רק במקום הדם ולא צריך לכבס את כל הבגד.

כג הגמ' מבארת שהטעם שהזורק זרעי פשתן חייב משום שהפשתן מוציא ריר ועל ידי כך הזרעים נדבקים זה לזה וחייב משום לישא, אבל הזורק חטים ושעורים פטור משום שאין להם ריר ואינם נדבקים זה לזה.

▪ באופן שהחתיכה שייכת לעני - מקבלת טומאה.

▪ באופן שהחתיכה שייכת לעשיר:

• לרש"י - אינה מקבלת טומאה כיון שאין דרך עשיר לעשות טלאי לבגדו.

• לתוס' - מקבלת טומאה.

○ באופן שהחתיכה עשויה מבד עבה או מבד רך שאינו ראוי לטלאי - אינה מקבלת טומאה.

יג. מקום כיבוס הבגד שהתיז עליו דם חטאת:

• בגד שהתיז עליו דם חטאת - צריך לכבסו בעזרה^{יז}.

• באופן שהבגד יצא מחוץ לעזרה - צריך להכניס את הבגד לתוך העזרה ולכבסו בעזרה.

• באופן שהבגד יצא מחוץ לעזרה ונטמא מחוץ לעזרה:

○ בכל הבגדים שמותר לקרוע אותם - קורע את הבגד מחוץ לעזרה ובכך הבגד נטהר, ולאחר מכן מכניס את הבגד לתוך העזרה ומכבסו בעזרה^{יח}.

○ במעיל של הכהן גדול שאסור לקרוע אותו - מכניס פחות משלש על שלש אצבעות לתוך העזרה ומכבסו^{יט}.

יד. דין בישול:

• כלי ראשון - מבשל.

• כלי שני - אינו מבשל.

• עירוני כלי ראשון:

○ לרשב"ם - לפי הצד שעילאה גבר מבשל לגמרי, ולפי הצד שתתאה גבר לא מבשל כלל.

○ לר"ת - לפי הצד שעילאה גבר מבשל לגמרי, ולפי הצד שתתאה גבר מבשל כדי קליפה.

טו. דיני הגעלת כלי שבלע טעם על ידי בישול:

• כלי מתכת - אפשר להוציא את הטעם על ידי הגעלה.

הערות

כד הגמ' מבארת שהמקור שצריך לכבס את הבגד בעזרה דכתיב 'תכבסו במקום קדוש', והגמ' מוסיפה שצורת הכיבוס היא על ידי שבעה סממנים: א. רוק תפל. ב. מי גריסין. ג. מי רגלים. ד. נתר. ה. בורית. ו. קמוניא. ז. אשגל. והגמ' מבארת שאת ששת הסממנים חוץ מרוק תפל מערבים עם רוק תפל, ושמים כל סממן על הבגד לבדו ומושפשים את הבגד שלשה פעמים, וצריך לשים את שבעת הסממנים לפי הסדר (הגמ' מוסיפה שלמרות שלא מכניסים מי רגלים לעזרה מפני הכבוד מ"מ כיון שהמי רגלים מעורבים עם רוק תפל מותר להכניסם לעזרה).

כה רש"י מבאר שבאופן שהבגד נטמא מחוץ לעזרה צריך לקרוע את רוב הבגד ולשייר במיעוט שיעור של 'כדי מעפורת' ומדאורייתא קריעה זו מועילה להפקיע את הטומאה של הבגד, אמנם כיון שנשאר שיעור של 'כדי מעפורת' לא פקע שם 'בגד' לענין כיבוס הבגד ולכן מקיימים בכך מצות כיבוס, ורש"י מוסיף שמדרבנן באופן שקרע את רוב הבגד ושייר 'כדי מעפורת' לא פקע טומאת הבגד, אמנם כדי לקיים מצות כיבוס מותר להכניס לעזרה בגד שנטמא מדרבנן.

תוס' מבארים שלמרות שלענין טומאה באופן שקרע את רוב הבגד פוקע מהבגד שם 'בגד' ולכן פוקע ממנו טומאתו מ"מ לענין מצות כיבוס לא פוקע מהבגד שם 'בגד' כיון שיכול לייחד כל קרע מהבגד לשימוש.

תוס' מביאים שבדברי רש"י [חולין כג א] מבואר שהדין שקריעת רוב הבגד מועילה מדאורייתא להפקיע את הטומאה של הבגד נאמר אפילו באופן שיש בכל קרע שיעור של שלש על שלש אצבעות, ולמרות שבגד שיש בו שיעור זה מקבל טומאת מגע מ"מ לאחר קריעת הבגד לא נשאר בו טומאת מגע, ורש"י מוסיף שדין זה נאמר באופן שהיה טומאת אחת בבגד (כגון שנגע בשרץ), אבל באופן שהיה על הבגד שני טומאות (כגון שנטמא מחמת 'מדרס הזב' ומחמת 'מגע בזב') ולאחר מכן הבגד נקרע ונשאר בכל קרע שיעור של שלש על שלש אצבעות, הבגד נטהר מטומאת 'מדרס הזב' ונשאר על הבגד טומאת 'מגע בזב'.

תוס' חולקים על דברי רש"י וסוברים שאין סברא לחלק בין אופן שיש על הבגד טומאה אחת לאופן שיש על הבגד שני טומאות, ותוס' בפירוש הראשון סוברים שבאופן שהטומאה חלה על 'בגד' (כגון טלית) לאחר שנקרע רוב הבגד פוקע מהבגד טומאתו למרות שנשאר בכל קרע שיעור של שלש על שלש אצבעות, אמנם באופן שהטומאה חלה על חתיכת בד, קריעת רוב החתיכה לא מפקיעה את הטומאה באופן שנשאר בכל קרע שיעור של שלש על שלש אצבעות. ותוס' בפירוש השני סוברים שבין בבגד ובין בחתיכה באופן שנקרע רוב הבגד ונשאר בכל קרע שיעור של שלש על שלש אצבעות לא פוקע הטומאה מהבגד, ותוס' מוסיפים שלפי הפירוש השני בגד שהתיז עליו דם חטאת ויצא מחוץ לעזרה ונטמא צריך לקרוע בבגד הרבה קרעים שלא יהיה בכל קרע שיעור של שלש על שלש אצבעות ובכך הבגד נטהר.

כו בדברי הגמ' מבואר שהאיסור של הכנסת דבר טמא לעזרה נאמר רק באופן שמכניס שיעור של בגד שראוי לקבל טומאה, ולכן צריך להכניס פחות משלש על שלש אצבעות שהוא שיעור קבלת טומאה בבגד זה, והגמ' מוסיפה שלמרות שבדרך כלל השיעור של שלש על שלש נאמר רק בבגד שראוי לעשות ממנו טלאי אבל בבגד עבה שאינו ראוי לעשות ממנו טלאי שיעור הטומאה הוא שלשה על שלשה טפחים והמעיל של הכהן גדול היה עשוי מבד עבה מ"מ באופן זה שהחתיכה של שלש על שלש אצבעות מחוברת לשאר המעיל היא חשובה ונחשב שיש שיעור שהבגד יכול לקבל טומאה.

תוס' מוסיפים שהנידון האם ש'ביאה במקצת שמה ביאה' או 'לאו שמה ביאה' נאמר רק באופן שאי אפשר לחתוך את המקצת שנכנס אבל באופן של המעיל שאפשר לחתוך את המקצת לכו"ע 'לאו שמה ביאה' ולכן מותר להכניס פחות משלש על שלש מהמעיל לתוך העזרה.

• כלי חרס:

○ הגעלה - אינה מוציאה את שבלוע בו.

○ ליבון:

▪ לתירוץ הראשון של הגמ' - אינו מוציא את הטעם שבלוע בו.

▪ לתירוץ השני של הגמ':

• תנור של חרס - מוציא את הטעם שבלוע בו.

• קדירה של חרס - אינו מוציא את הטעם שבלוע בו.^{טז}

טז. דיני שבירת כלי חרס שבשלו בהם קדשים:

• באלו אופנים יש חיוב לשבור את הכלי:

▪ באופן שבישלו בכלי קדשים או שעירו קדשים לתוך הכלי - צריך לשבור את הכלי כיון שהכלי בלע טעם של קדשים.^{יז}

▪ באופן שתלה בשר בתנור - ספק האם צריך לשבור את הכלי כיון שהתנור לא בלע טעם של הבשר.^{יח}

• דיני השבירה:

○ מקום השבירה - צריך לשבורו בעזרה.^{יט}

○ באופן שיש חיוב שבירה ולאחר מכן הכלי יצא מחוץ לעזרה - צריך להכניסו לעזרה ולשבורו בעזרה.

○ באופן שיש חיוב שבירה ולאחר מכן הכלי יצא מחוץ לעזרה ונטמא - עושה נקב בכלי מחוץ לעזרה ובכך הכלי נטהר, ולאחר מכן מכניס את הכלי לעזרה ושבורו בעזרה.^כ

הערות

כז הגמ' בתירוץ השני מבארת שתנור של חרס שבלע את הטעם מצידו הפנימי וכן עושים בו ליבון מצידו הפנימי הליבון מוציא את הטעם שבלוע בו, אבל קדירה שבלעה טעם מצידה הפנימי הליבון מצידה החיצוני לא מועיל להוציא את הטעם שבלוע בה, ואי אפשר להכשיר את הקדירה על ידי ליבון מהצד הפנימי שבלבון מהצד הפנימי יש חשש שהקדירה תתבקע על ידי הליבון, ומחמת כך האדם יורה היתר לעצמו לעשות ליבון מהצד החיצוני שאינו מועיל (אבל בתנור אין חשש שהתנור יתבקע על ידי ההיסק מהצד הפנימי כיון שעשו את התנור בצורה שהליבון לא גורם שהתנור יתבקע).

כח הגמ' מבארת שהמקור שיש חיוב לשבור כלי חרס לא רק באופן שבישלו בתוכו אלא גם באופן שעירו לתוכו דכתיב 'וכלי חרש אשר תבשל בו ישר' והיה אפשר לכתוב 'אם בכלי חרש תבושל ישר' ולכן דורשים שבכל אופן שיש בליעה בתוך הכלי יש חיוב לשבור את הכלי.

תוס' מבארים שאין הכרח מהדין שבאופן שעירו לתוך כלי יש דין לשבור את הכלי שעירו מבשל, משום שגם אם נאמר שעירו אינו מבשל מ"מ עירוי מבליע לפחות כדי קליפה.

כט הגמ' מבארת שהטעם של הצד שלא צריך לשבור את הכלי משום שהחיוב שבירה נאמר רק באופן שהכלי בלע מטעם האיסור אבל באופן שתלה בשר באויר התנור והבשר אינו נוגע בתנור והתנור לא בלע מטעם הבשר אין חיוב שבירה, והטעם של הצד שצריך לשבור את הכלי משום שהדין שבירה או גזירת הכתוב ונאמר גם באופן שהכלי לא בלע מהטעם.

הגמ' מביאה שהתנור בבית המקדש היה עשוי ממתכת והגמ' בתירוץ הראשון מבארת שליבון לא מועיל בתנור ולכן אם היו עושים אותו מחרס היה צריך לשבור אותו, אמנם הגמ' בתירוץ השני סוברת שגם אם היו עושים את התנור מחרס לא היה צריך לשבור אותו אלא היה אפשר להפליט את הבליעות שבו על ידי ליבון, והטעם שלא עשו את התנור מחרס כיון שהתנור בולע את הטעם של הקרבנות ולא היה מועיל בו ליבון והיה צריך לשבור אותו, ולפי התירוץ השני הטעם שלא עשו אותו מחרס משום שאפו בתנור שתי הלחם ולחם הפנים והם מתקדשים על ידי התנור וממילא התנור צריך להיות כלי שרת, ואסור לעשות כלי שרת מחרס (אפילו לפי הצד שמוותר לעשות כלי שרת מעץ).

בדברי הגמ' מבואר שקדירה של חרס שבישלו בה קדשים למרות שלא מועיל ליבון מ"מ מועיל להחזיר את הקדירה לכבשן אלא שיש איסור לעשות כבשן בירושלים ולכן לא החזירו את הקדירות לכבשן אלא שברו אותם, ורש"י מוסיף שבזמן שעם ישראל היו במדבר לא היה להם כבשונות לצרף כלי חרס, ורש"י מבאר שההחזרה לכבשן מועילה להפליט את הבליעה שיש בה, ולפי הצד שהחיוב שבירה נאמר רק באופן שיש בליעה באופן זה לא יצטרכו לשבור אבל לפי הצד שחיוב שבירה נאמר אפילו באופן שאין בליעה גם באופן זה יצטרכו לשבור. אמנם תוס' בתירוץ הראשון מבארים שלאחר החזרה לכבשן 'פנים חדשות' באו לכאן ונחשב כלי אחר ולכן אין חיוב לשבור את הכלי, ותוס' בתחילה נוקטים שדין זה נאמר רק בקדירה אבל בתנור שהדרך להסיקו החזרה לכבשן לא הופכת את התנור 'פנים חדשות', אמנם תוס' מסיימים שאפשר לומר שבאופן שגם בתנור באופן שהחזירו לכבשן ומסיקים אותו מבפנים ומבחוץ התנור נחשב 'פנים חדשות', ותוס' בתירוץ השני מבארים שהחזרה לכבשן מועילה להפליט את הבליעה שיש בו ולמרות שהחזרה החמירה שבאופן שבישלו ולא בלע שיש חיוב שבירה מ"מ מסתבר שבאופן שהחזירו לכבשן והוציא את הבליעה שאין חיוב שבירה.

ל הגמ' מבארת שהמקור שמקום שבירת כלי חרס הוא בעזרה משום שהדין של שבירת כלי חרס נכתב בסמוך לדין של כיבוס שנעשה בעזרה.

לא לפי גירסת הגמ' שיעור הנקב שצריך לעשות בכלי הוא כשיעור שורש קטן, והתוס' וכן השטמ"ק הביאו גירסא ברש"י שהטעם לשיעור זה משום שיש שיטה [שבת זה ב] שזוהו השיעור לבטל את הטומאה מכלי חרס, ותוס' מקשים על רש"י שבדברי רש"י [שבת שם] מבואר שמחלוקת האמוראים לא נאמרה לענין לבטל טומאה מהכלי, ותוס' אומרים שאפשר ליישב בדוחק שכלי זה שעומד לבישול של אוכלין ומשקין יחד זהו השיעור לבטל את הטומאה מהכלי ולמרות שבכלי שעומד לבישול של אוכלין לחוד השיעור הוא כזיתים ובכלי שעומד לבישול של משקין לחוד השיעור ככונס משקה ותוס' מוסיפים ששיעור זה הוא מדאורייתא אבל מדרבנן רק באופן שיש נקב בשיעור של 'כזיתים' פוקע הטומאה, אמנם לפי גירסת רש"י שלפנינו הגירסא בגמ' ששיעור הנקב שצריך לעשות בכלי הוא כשיעור 'כונס משקה' [ע"פ צאן קדשים].

יז. דיני מריקה ושטיפה של כלי מתכת שבשלו בהם קדשים:

- באלו אופנים יש חיוב של מריקה ושטיפה:
 - באופן שבישלו קדשים שמוותרים באכילה לכהנים (לאחר זריקה):
 - בקדשי קדשים - טעונים מריקה ושטיפה.
 - בקדשים קלים - לרבי יהודה טעונים מריקה ושטיפה לרבי שמעון אינם טעונים מריקה ושטיפה^ל.
 - באופן שבישלו קדשים שאינם מותרים באכילה לכהנים (לפני זריקה) - אין חיוב מריקה ושטיפה^ל.
- דיני המריקה ושטיפה:
 - ביאור הכוונה מריקה ושטיפה:
 - לרבי - 'מריקה' שטיפת הכלי מבפנים במים קרים, 'שטיפה' שטיפת הכלי מבחוץ במים קרים.
 - לחכמים - 'מריקה' הגעלת הכלי במים חמים 'שטיפה' שטיפת הכלי במים קרים^ל.
 - באופן שבשלו קדשים במקצת מהכלי - כל הכלי טעון מריקה ושטיפה^ל.
 - מקום המריקה ושטיפה - בעזרה^ל.
 - זמן המריקה ושטיפה - לאחר הזמן שהטעם של הקדשים שנבלע בכלי נעשה 'נותר'^ל.
 - באופן שיש חיוב של מריקה ושטיפה והכלי יצא מחוץ לעזרה - צריך להכניסו לעזרה ולעשות בו מריקה ושטיפה.
 - באופן שיש חיוב של מריקה ושטיפה ולאחר מכן הכלי יצא מחוץ לעזרה ונטמא:
 - לרש"י - צריך לעשות בו חור גדול מחוץ לעזרה ובכך הכלי נטהר, ולאחר מכן צריך לתקן את הכלי ולהכניסו לעזרה ולעשות בו מריקה ושטיפה^ל.
 - לתוס' - צריך להפוך את הכלי מצד פנים לצד חוץ ובכך הכלי נטהר ולאחר מכן צריך להכניס את הכלי לעזרה ולעשות בו מריקה ושטיפה.

הערות

לב הגמ' מבאר שרבי שמעון סובר שדורשים מהפסוק 'קדש קדשים היא' שדין מריקה ושטיפה נאמר רק בקדשי קדשים ולא בקדשים קלים (ורבי שמעון סובר שדורשים מהפסוק 'כל זכר בכהנים יאכל אתה' ללמד שאין חיוב כיבוס בחטאת פסולה שהייתה לה שעת הכושר וכפי שהובא לעיל הערה ח), ורבי יהודה סובר שדורשים מהפסוק 'כל זכר בכהנים יאכל אתה' למעט תרומה אבל בקדשים קלים יש חיוב מריקה ושטיפה, ורש"י מבאר שכיון שרבי יהודה סובר שדורשים מהפסוק 'כל זכר בכהנים יאכל אתה' למעט תרומה לכן מבארים שכוונת הפסוק 'קדש קדשים היא' לא רק בקדשי קדשים אלא גם בקדשים קלים, ותוס' מבארים שרבי יהודה סובר שכוונת הפסוק 'קדש קדשים היא' קדשי קדשים ולא קדשים קלים, וממילא המיעוט 'כל זכר בכהנים אתה' נחשב מיעוט אחר מיעוט ובא לרבות קדשים קלים.

לג רש"י מבאר שדורשים מהפסוק 'כל זכר בכהנים יאכל אתה' שהדין מריקה ושטיפה נאמר רק בקדשים שמוותרים באכילה לכהנים.

לד הגמ' [צז א] מבאר שחכמים דורשים מלשון הפסוק 'ומרק ושטף' שהכוונה לשני סוגים של שטיפה ולכן דורשים שמריקה הכוונה במים חמים ושטיפה הכוונה במים קרים משום שאם שניהם היו במים קרים היה צריך לכתוב בשניהם לשון מריקה או בשניהם לשון שטיפה, אמנם רבי סובר שמריקה ושטיפה הכוונה למים קרים ומריקה הכוונה מבפנים ושטיפה הכוונה מבחוץ ואם היה כתוב בשניהם לשון מריקה היינו אומרים שצריך לשטוף מבחוץ פעמיים ואם היה כתוב בשניהם לשון שטיפה היינו אומרים שצריך לשטוף את הכלי מבחוץ פעמיים.

הגמ' מבאר שרבי מודה שצריך להגעיל את הכלי במים חמים וכפי שמבואר בפסוק 'כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש' אלא שחוץ מכך צריך לעשות מריקה ושטיפה במים קרים.

בדברי הגמ' מבואר שבתרומה לא נאמר דין מריקה ושטיפה, והגמ' מקשה על כך מהדין שכלי שבלע תרומה צריך להגעילו והגמ' בתירוץ הראשון מבאר שבתרומה לא נאמר החומרא שבאופן שהכלי בלע במקצת צריך להגעיל את כל הכלי, והגמ' בתירוץ השני מבאר שבתרומה לא נאמר החומרא שצריך להגעיל דווקא במים ולא ביון או ביון מזוג, והגמ' בתירוץ השלישי מבאר שלדעת רבי בתרומה מספיק להגעיל ולא צריך מריקה ושטיפה בצונן, ולדעת חכמים בתרומה מספיק להגעיל ולא צריך שטיפה בצונן.

תוס' מדייקים מהתירוץ השלישי שבאופן שמגעילים כלי לא צריך לשוטפו במים קרים לאחר השטיפה, ותוס' מעירים על המנהג לשטוף את הכלי בצונן לאחר השטיפה.

לה הגמ' מבאר שדורשים מהפסוק 'ואם בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים' שבאופן שבשלו קדשים במקצת מהכלי כל הכלי טעון מריקה ושטיפה.

לו הגמ' מבאר שהמקור שהמקום של המריקה ושטיפה הוא בעזרה משום שהדין של מריקה ושטיפה נכתב בסמיכות לדין של כיבוס שנעשה בעזרה.

לז הגמ' מבאר שדורשים מהסמיכות של הפסוק 'כל זכר בכהנים יאכל' לפסוק 'ומרק ושטף' שהזמן של המריקה ושטיפה הוא לאחר הזמן שהטעם של הקדשים שנבלע בכלי נעשה נותר.

לח רש"י מבאר שלמרות שבכלי חרס שנטמא ועשה בו חור קטן פוקע ממנו הטומאה מ"מ בכלי מתכת צריך לעשות חור גדול כדי לטהרו מטומאתו, ולפי דברי רש"י הגמ' מבאר שלאחר שנעשה בכלי חור גדול פקע ממנו שם 'כלי' לענין מריקה ושטיפה ולכן צריך לתקן את הכלי ורק לאחר מכן להכניסו לעזרה ולעשות בו מריקה ושטיפה.

○ דיני מריקה ושטיפה ברגל:

- לרבי טרפון - לא עושים מריקה ושטיפה ברגל אלא לאחר הרגל.
- לחכמים - עושים מריקה ושטיפה ברגל כמו בכל שאר ימות השנה^{לט}.

יח. דין פת שאפאה בתנור שמרחו בו שומן של אליה:

- באופן שאפאה את הפת לפני שהסיקו את התנור:
 - מדאורייתא - אסור לאכול את הפת עם חלב.
 - מדרבנן - אסור לאכול את הפת כלל גזירה שמא יבוא לאכול עם חלב.
- לאחר שאפאה את הפת לאחר שהסיקו את התנור:
 - באופן שמועיל ליבון (מגון תנור של מתכת וכן תנור של חרס לתירוץ הראשון של הגמ') - מותר לאכול את הפת עם חלב או עם בשר.
 - באופן שלא מועיל ליבון (תנור של חרס לתירוץ השני של הגמ') - הדין כמו לפני שהסיקו את התנור.

יט. דיני נותן טעם בר נותן בר טעם ('נ"ט בר נ"ט'):

- באופן שהניח דג בתוך קערה בשרית - מותר לאכול את הדג עם חלב כיון שהבשר נתן טעם בקערה והקערה נתנה טעם בדג ונחשב 'נ"ט בר נ"ט'^מ.
- באופן שבישול דג בתוך סיר בשרי - לתוס' בפירוש אחד אסור לאכול את הדג עם חלב לתוס' בפירוש השני מותר לאכול את הדג עם חלב.

הערות

לט התבאר לעיל [בסמוך] שהחייב מריקה ושטיפה חל לאחר שהטעם הבלוע בתבשיל נעשה נותר, והגמ' מבארת שרבי טרפון סובר שברגל לא צריך לעשות מריקה ושטיפה, כיון שברגל מצויים הרבה קרבנות, ובאופן שבישול בשר שלמים ביום הראשון ודאי יחזור ויבשל בסיר ביום השני בשר שלמים, ובבישול ביום השני יצא הטעם שנבלע ביום השני ויבלע הטעם של היום השני, וממילא אין חיוב מריקה ושטיפה עד סוף הרגל. ורש"י מוסיף שבאופן שבישול חטאת ביום הראשון אין חיוב מריקה ושטיפה משום שודאי יבשל באותו היום שלמים והבישול השני יוציא את הטעם של הבישול הראשון.

בדברי רבי טרפון מבואר שבאופן שבישול בשר בסיר פעם ראשונה והסיר בלע מהטעם של התבשיל ולאחר מכן חזר ובישול בסיר פעם שניה הבישול השני מוציא את הטעם של הבישול הראשון ונבלע בסיר טעם של הבישול השני, ותוס' מבארים שמדאורייתא הטעם של הבישול הראשון מתבטל ברוב הטעם של הבישול השני ולמרות שבדרך כלל רבנן החמירו שטעם לא מתבטל ברוב אלא צריך שישים מ"מ ברגל רבנן לא החמירו, ותוס' מוסיפים שקולא זאת נאמרה רק לענין ביטול בכלים אבל לענין חתיכה שהתבשלה עם חתיכה לא נאמרה קולא זו אלא צריך ביטול של נותן טעם.

מ תוס' מוסיפים שהיתר של 'נ"ט בר נ"ט' נאמר רק באופן ש'היתרא בלע' כמו באופן שהניח דג בתוך קערה בשרית שהטעם של הבשר שנבלע בדג הוא היתר, אבל באופן שהניח חלב בקערה בשרית החלב נאסר באכילה משום שהטעם של הבשר שנבלע בחלב הוא 'איסור', וכן באופן שהניח חולין בתוך קערה של תרומה צריך לאכול את החולין כדין תרומה כיון שהטעם של התרומה שנבלע בחולין הוא 'איסור'.